

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Nádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ara 1 lej
IV. évfolyam 241 sz.
1935 szeptember 4.
Szerda

Angliának fegyvert kell fognia Olaszország ellen

.. mondotta rádióbeszédében az angol hercegérsek

Londonban, Párisban és Rómában tetőfokára hágott az izgalom az abesszin petroleummezők bérbeadása miatt

London, szeptember 2.

Megállapítást nyert, hogy tényleg megszerezte egy angol amerikai tőkevállalat a kőolaj kitermelésre való engedélyt Abessziniába. Az angol kormány kijelentette, hogy az engedélyezés az ő tudta nélkül történt és a tőkevállalat nem számíthat az angol kormány támogatására. Erről akarja Eden most meggyőzni a francia kormányt. Megállapították, hogy az African Exploitation and Davel Lomend Comp. Amerikában tényleg bejegyzett vállalat. Londonban bombaként hatott az engedelmének a híre, amit kezdetben nem is hittek el, de később megerősítést nyert. Bizonyos, hogy ezzel a világraszóló trükkel akarta az abesszin császár maga mellé állítani az amerikai és az angol nagyhatalmokat.

Washington, szeptember 2.

Az Egyesült Államok kormánya hivatalos értesítést kapott addis abebai követétől, amely szerint a petroleum engedély híreit megerősíti.

Páris, szeptember 2.

A Paris Soir azt írja, semmi kétség nincs aziránt, hogy a négus ezzel az ügylettel Abessziniát az angol-szász hatalmak védelme alá akarja helyezni és így akarja kényszeríteni az angolokat, hogy neki segílyt nyújtsanak. Addis Abebában nagy optimizmus uralkodik és az a meggyőződés, hogy most már Olaszországgal szemben Abesszinia nem áll egyedül.

Addis Abebából jelentik, hogy pénteken éjjel merénylet következett el egy néger fiatalember ellen, aki Murti olasz konzul kíséretehez tartozott. A néger ismeretlenek két lándzsa szurással megsebesítették. Kórházba szállították.

London, szeptember 2.

A vasárnapi lapok szerint az angol sajtót nyugtalanítja a hatás, amit az európai közvéleményben váltott ki a négus és az amerikai angol társaság között létrejött szerződés.

A francia sajtó szerint még bonyolultabbá teszi az abesszin helyzetet. A lapok azal gyanúsítják az angol kormányt, hogy tudott a szerződésről.

A Jorki érsek beszédét mondott, amit a rádió is közvetített.

— Ha szükség lesz arra, hogy Anglia fegyvereit kénytelen használni a népszövetségi alapokmány védelmében, úgy meg kell ezt tennie, mert ez nem lesz keresztény ellenes. Az erőszakot alkalmazó állam ellen a fegyveres fellépés nem háború, a fontos csak az, hogy Anglia ne járjon el egyedül.

London, szeptember 2.

Az egész világ közvéleményét még mindig nagy érdeklődés és izgalom alatt tartja az abesszin császár olaj üzlete, amely szerint Abesszinia természeti kincseit egy amerikai angol társaságnak adta ki bérbe. -- Nagy megkönnyebbülést jelentettek azonban azok az angol hivatalos és nem hivatalos nyilatkozatok, amelyek minden vonalon kihangsúlyozták, hogy Angliának semmi köze sincs az abessziniai olaj üzlethez. Landberry kijelentette, hogy Anglia nem vállal közösséget a társasággal és felhívja az Egyesült Államokat is, hogy kövesse Angliát.

glia példáját. Az angol fascista párt elnöke pedig kijelentette, hogy az angol kormány ezzel a gesztusával bebizonyította, hogy Angliának egyedüli célja, hogy szembeszálljon a háborús veszéllyel és elhárítsa azt.

Az angol kormány állásfoglalása külföldi politikai körökben kitűnő benyomást kellett. Az angol távirati iroda jelentése szerint a jelek arra mutatnak, hogy

a szept. 4-iki tanácsülés feszültsége némileg enyhült és reményt nyújt arra, hogy sikerülni fog a teljes elintézés az ügynek. Az olaj ügy teljesen megváltoztatta Genf politikáját.

A pársi Journal szerint az abesszin császár az olajüzlettel túllőtt a célon és a fegyver könnyen visszafelé sült el. Mussolininek ez külön kedvez, mert olyan légkört teremt a genfi tárgyalások előestéjén, amelyet a Duce nem fog kihasználatlanul hagyni.

Minisztertanácsot tart a kormány

Összehívták a nemzeti parasztpárt elnöki tanácsát

Bucuresti, szeptember 2.

Csütörtökn a kormány Bucurestiben minisztertanácsot tart, melyen Tatarescu fog elnökölni. Tatarescu miniszterelnök már kedden megérkezett poianai birtokáról Bucurestibe, ahol előzőleg tárgyalásokat fog folytatni.

A bucurestii minisztertanácsos a berlini és a pársi tárgyalásokról fognak beszámolni a kormány tagjainak. Leon és Baulescu alminiszterek jelentéseit olvassák fel.

Savel Radulescu külügyi államtitkár, a ki résztvett a bledi kisantant konferencián, visszaérkezett Bucurestibe és néhány napi szabadságra utazik el.

A nemzeti parasztpárt szeptember hó 10-ére összehívta elnöki tanácsát. Az elnöki tanács ülésén Maniu Gyula is jelen lesz. Ma

niu jelenleg Sovatán tartózkodik és csak az elnöki tanács ülése előtt néhány nappal utazik Bucurestibe. Az elnöki tanács ülésén főleg a bucurestii fekete kerületben történt egyenletlenség ügyében fognak határozni.

Két hajó összeütközött az Oceanon

London, szeptember 2.

Dower közelében az Eisenbach nevű 4000 tonnás német hajó összeütközött. A Norddeutscher Lloyd bremeni jelentése szerint a német hajó két fűtője meghalt, egy matróz eltűnt, egy súlyosan megsebesült.

Az 500 főnyereményes őszi tombola 6. száma

Módosítják a svájci alkotmányt

Bern, szeptember 2. Svájcban szeptember 8-án népszavazás lesz az alkotmány módosításának kérdésében. Az ifjú katolikusok és radikálisok nyújtották be 78 ezer aláírással az alkotmány módosítására irányuló indítványukat.

Megszökött a satmari fogház két rabja

Satmar, szeptember 2. Ma délelőtt egy tizenöt tagú tűzifa küldeményt küldött a fogház a Jakobini-utca 14. számú házba. A rabok a szokott felügyelet mellett dolgoztak és a fogházőrök nem is sejtették, hogy két rab: a 2—2 évre ítélte Szabó Pál és Brech Péter szökési tervekkel foglalkoznak.

Egy alkalmas pillanatban a két fogoly — eddig még ki nem derített uton és módon — kerekét oldott. Amikor a szökést észrevették, nagy lőtás futás támadt. A rabok felügyeletével megbízott fogházőrök előre tartott revolverrel rohantak végig az utcán,

de a szökevények úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket. Hasztalan volt a fogház egész személyzetének igyekezete, a két megszökött rabot lapzártáig nem sikerült elfogni.

Szabó Pál és Brech Péter halmei illetőségűek és a helybeli törvényszék nemrég ítélte el őket lopásért. Mindketten visszaeső bűnösök. Mostani büntetésüket szalonna és bor lopásért kapták, de az ítélet még nem volt jogerős.

A hatóságok megyszerte körözik a szökevényeket.

Üldözési mániát kapott és kétszer kísérelt meg öngyilkosságot a Szabadságtéri bankrablás egyik szemtanúja

A halálraitelt Tari Nándor legjobb barátja is bankrablásra készült

Budapest, szeptember 2. Emlékezetes még, hogy a múlt év utolsó napján, december 31-én rendszeres bankrablás játszódott le a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Szabadságtéri helyiségében, ahol Tari Nándor, Radovics László és Szepes László behatoltak a bank forgalmi termébe és ott vad lövöldözésbe kezdtek, ami három halálos áldozatot követelt.

A banditákat elfogták és mindhármukat halálra ítélték. Most a fegyházban várják az ítélet jogerőre emelkedését, de úgy látszik, hogy a megdöbbentő dráma utolsó fejezete még nem játszódott le.

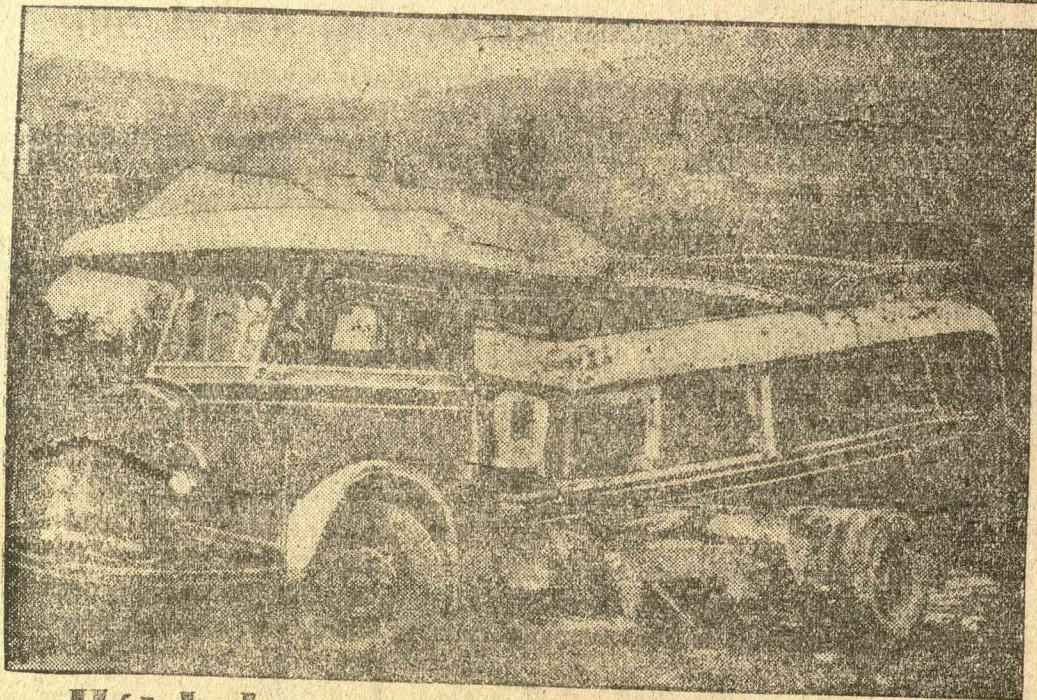
A tavaly decemberi revolveres bankrablásnak szemtanúja volt Balázs Józsefné, ma gántisztviselő is, aki irodája megbízásából pönzt vett fel a bankban. A véres események anyira felizgatták a fiatal uriaszonyt, hogy szanatóriumba kellett szállítani.

Balázsné állapota azonban a kezelés után sem javult, sőt valósággal üldözési mániát tört ki rajta. Folyton előtte volt a bank heliségben látott rémes kép és négy nap ezelőtt

a farkasréti temetőben megmérgezte magát.

Akkor idejében felfedezték tettét és sikerült megmenteni. Tegnap a fiatalasszony a Dunába akart ugrani és csak az utolsó pillanatban tudták megakadályozni.

Itt írjuk meg, hogy a budapesti rendőrség tegnap letartóztatott egy Szőke József nevű 24 éves munkanélkülit, akiről kiderült, hogy a halálraitelt Tari Nándor legjobb barátja és aki megakartá ismételni barátja „bravúriját”. A fiatalember autót akart lopni, hogy azzal bankrablást követessen el. A lopáson azonban tettenérték és letartóztatták.

Hét halott egy autókatasztrófánál

A bécs — gráci gyorsvonat elkapott egy autóbust, amelyben 37 ember ült. A szörnyű katasztrófánál hét meghalt, huszoneket pedig súlyosan megsebesült.

Kivágandó és összegyűjtendő

Igazoló szelvény.

Aki 40 szelvényt összegyűjt, az részíveheti az 500 nyeregményes tombolán

1935 szeptember — október hó

Petroleum és háború

Egészen bizonyos, hogy Abesszinia petroleuma mezőinek eladása nagyobb szerződést kelt, mintha az olasz-abesszin háború máris kitört volna. A háború már nem lesz szenzáció, ha meg is kezdődik, hiszen Mussolini már hónapok óta reklámozza a kiválóan élő nagyszabású eseményt. Az is bizonyos azonban, hogy a petróleum mezőinek egy angol-amerikai társaság kezére való juttatása ennek a kellő propagandával behangozott háborúnak egészen új megvilágítást és lehetőségeket ad.

Anglia mindeddig élesen állást foglalt az olasz gyarmatosító törekvésekkel szemben, ugyanakkor azonban felelős angol politikusok sorra jelentették ki, hogy békés megoldáson fáradoznak, még némi áldozatok árán is, olyanformán, hogy bizonyos angol gyarmatokról lemondanak Olaszország javára. A helyzet Anglia és Olaszország között végsőkéig feszült volt, de ennek dacára sem haladt túl a szokásos diplomáciai konfliktus határain és különösen azóta, amikor Mussolini is jónak látta visszatáncolni és többször hangoztatta, hogy nem dolgozik Anglia afrikai érdekei ellen, bizonyosra vehető volt, hogy a keletafrikai háború nem csap majd át Abesszinia határain.

A népus világraszóló trükkje azonban lényegesen megváltoztatta a helyzetet. — Abesszinia petróleum mezőit többé nem Abesszinia tulajdonát képezik, hanem egy angol-amerikai társaság nyert arra kizárólagos feltárási jogot nem kevesebb, mint 15 évi időtartamra.

Londoni hivatalos politikai körök szerint leszögezni, hogy ehhez az üzlethez semmi közük illetve, hogy ezek a tárgyalások az angol politika tudta nélkül történtek, az üzlettel és az üzletet megkötő angol kereskedőkkel az angol politika semmi közöséget nem vállal.

Első pillanatra úgy látszik tehát, hogy ez az üzlet néhány angol kereskedő magánvállalkozása. Jussan azonban eszünkbe itt, hogy az angol kereskedő éppen olyan jó politikus, mint amilyen jó kereskedők a brit birodalom politikusai. Ha tehát az angol kereskedőnek van annyi mersze, hogy most egy beláthatatlan eseményű háború küszöbén megvásárolja a legázolásra váró állam minden természeti kincsét, úgy egészen bizonyosan tudják azt, hogy ezeket a természeti kincseket meg is fogják tudni tartani.

Talán Baldwin, Eden, Chamberlain, Mac Donald és a többiek nem tudják még, hogy mi lesz. Mister Brown vagy Mister Smith azonban, akik az abesszin petróleummezőket megvették a négstől, nyugodtan pengették le mellényzsebükből a fontsterlingeiket a petróleumért, mert nagyon is jól tudják, hogy a petróleumot Mussolini motoros hadserege nem veszi el tőlük. Az Angol jó kereskedő és ha megköt egy üzletet, akkor csak biztosra megy. Ez a biztos pedig nem lehet más, mint az, hogy Mister Brown nyugodtan alszik ágyában, mert Mussolini seregeivel szemben az angol katonák fogják megvédeni a megvett petróleumot.

Ebben az esetben pedig az abesszin petróleumból kiugró szikra lesz az, amely lángba boríthatja az egész világot.

BÜNÖS VAGYON

— Detektivregény — 27

— Micsoda?

— A rendőr vitte magával, hogy átadja a rendőrfőnökségen. Tőlem elvették. A rendőr a kabátja alá dugta.

— Maga mit akart a kalappal?

— Nem tudtam a halott fején magá-
lítani, hát laposra törtem és a mellényem
alá rejtettem. Valahol el akartam veszíteni.
Pompey vicsorgott.

— Volt benne valami?

— Benne? — ismételte ártatlanul
Dave.

— Benne! A belső szalag alatt!

— Ujjé! — jászotta a meghökkenést
Dave. — Hát lehet, hogy volt. Ezenbe
sem jutott, hogy megnézzem.

— Talán a leány találta meg?

Dave elgondolkozva rázta a fejét.

— Nem.

— Honnan tudja, hogy nem?

— Mindent elmesélt nekem, s ez is
megemlítette volna.

Pompey halkan, elkeseredetten zúg-
kodott.

— A rendőrnél volt! És a rendőrt itt
tartottuk a kezünk között.

Dave szeliden gombolta be a kabátját.
Rudy gunyosan nevetett.

— Hát most ki lötte a bakot, Pompey?

Pompey rámondott aztán az ajtó felé
indult.

— Ennek utána kell néznom. Te vi-
gyázz erre a fickóra.

— Mit csináljak vele? — kérdezte kö-
zönyösen Rudy.

Pompey visszajött a szoba közepére
és acéleles szemét belefúrta Dave arcába.
A fiú érezte, hogy sorsa függ ettől a pillá-
nattól. Nyugodtan farkasszemet nézett a
banditával, de érezte, hogy a szájaszele el-
fehéredik. Semmi fegyver nincs nála. Pom-
pey hirtelen nekiszegezte a kérdést:

— Miért várt kint a leány háza előtt,
mikor ő már bement?

— Mert nem akarta, hogy a portás
meglásson engem. Ő a felvonóval ment föl
en meg a lépcsőn, mialatt őt a portás föl-
vitte.

— És nem látta meg magát senki?

— Senki.

— Hát amikor a hullát kihozta?

— Akkor se láttak meg. A lépcsőn
hoztam le a testet. Az előcsarnok üres volt.
Pompey mosolygott.

— Hát ez nagy szerencse magának,
öcsém. Tudja valaki hogy ma este odament
a leányhoz?

— Senki. A lakótársammal együtt én
is lefeküdtem és akkor szoktam el hazul-
ról, mikor ő már elaludt. Visszatérhetek
az ágyba, mielőtt fölébredne. Akkor töké-
letes alibim is van.

Pompey mozdulatlan arcára kemény
mosoly ült.

— Jól van — bólintott és Rudyhoz
fordult — Elengedhetel a fickót. De előbb
szedd le a karkötőjét — A kézbilincs még
mindig ott volt Dave kezcsuklóján.

Dave idegeinek feszültsége lassan enge-
dett. De Pompey még nem végzett vele.

— Hallgasson ide öcsém — folytatta
vészjósló szelidséggel. — Maga nem kö-
vetett el semmit ellenünk. Mindaddig, amíg
vigyáz magára, és nem került a rendőrség
keze közé, nem bántjuk mi sem. A maga
számára ez az ügy lezárult. — Kis szünetet
tartott. — De ha a rendőrség újra lefűleli
magát — semmi esetre meg nem engedjük,
hogy élve állhasson a bíróság elé. Jó okunk
van rá, hogy ezt meg ne engedjük. Ha ha-
romszorosan vasajtó zárná el a cellája ajta-
ját, mi akkor is elérjük magát. Megértette?

(Folyt. köv.)

Hét gépkocsigyár egymil.árd lej értékű autót szállít Romániába

Bucuresti, szept. 2.

Hónapokkal ezelőtt minisztertanácsi ha-
tározattal hét külföldi autógyárnak — ezek
között hat amerikai és egy francia üzemnek
— jogot adtak arra, hogy 10 éven belül
17.500 darab gépkocsit hozzanak be egymil-
liárd lej értékben az országba. A miniszter-
tanácsi határozat szerint ezek a gyárak beho-
zati engedély nélkül eszközlik a behozatalt
s teljesen korlátlan mennyiségben hozhatnak
be kicserélés céljára alkatrészeket ilyen mó-
don. A minisztertanácsi határozat úgy intéz-
kedik, hogy román áruk kivételével fizetik
ki a behozott gépkocsikat s ahova legjobb-
nak látják, oda irányíthatják a gyárak a ro-
mán terményeket. Ezeken a lényeges felté-
teleken kívül a minisztertanácsi határozat
egyéb intézkedéseket is tartalmaz. Így a
vámhatóságok nem a kész gépkocsikra, ha-
nem az alkatrészekre előírt vámtételeket sze-
dik majd a behozatal alkalmával. A beho-
zott gépkocsik mint román gyárművek ke-
rülnek forgalomba. S végül az érdekelt gyá-
rak szerelő üzemeket létesítenek az ország-
ban.

Az Univerzál megállapítja, hogy a
kincstár igen nagy kárt szenved ezzel a mil-
liárdos gépkocsi behozattal. Mindenekelőtt
a vámdíj körül mutatkozik óriási különbözet
a gyárak javára. A kész gépkocsik vámdíja
ugyanis 120 ezer lej közepes ár után számít-
va 34 ezer lej darabonként. Amennyiben le-
szerelve engedik be ezzel szemben a gépko-

csit az országba, akkor csupán 60 ezer lej
lesz az alkatrészek értéke, ami után már
csak 19.700 lej vámdíjat fizetnek. Könnyen
kiszámítható így, hogy a behozataltól 30—
50 millió lej kára lesz évente az országnak.
Ha pedig a megengedett 17.500 darab gép-
kocsit mind behozzák, ez összesen 350 millió
lej kárt jelent majd.

Az ezzel szemben hangoztatott szociális
eredmény ugyszólván semmit sem jelent a
valóságban. A leszerelt gépkocsik ugyanis
teljesen össze vannak állítva a beérkezés pillá-
natában s így nem lehet nagyobb jelentő-
séget tulajdonítani a felállítandó szerelő üze-
meknek. A külföldi gyárak tehát kitűnő üz-
letet csináltak. Ráadásul még jogot nyertek
arra is, hogy a gépkocsik árának kiegyenlí-
tésére kapott román terményeket tetszésük
szerint exportálhassák a szabadon választott
külföldi piacokra, ami annyit jelent, hogy a
gyárak forgalmára nézve a behozatalra előírt
44 százalékos valuta felárat nem fogják al-
kalmazni. Kitűnően járt tehát a kedvezmény
ben részesített 6 amerikai és egy francia au-
tógyár. Oly helyzetbe kerültek, hogy valójá-
sággal monopolizálják a gépkocsi behoza-
talt s így tönkre teszik azokat a belföldi és
külföldi cégeket, melyek nincsenek velük
összeköttetésben. Az Univerzál jelentése sze-
rint külföldön nem váltott ki kedvező hatást
a minisztertanácsi határozata. A lap a hatá-
rozat visszavonását követeli, miután ez a kül-
kereskedelmi forgalmat kedvezőtlenül befo-
lyásolja.

Mással iratta meg bucsulevelét az öngyilkossá lett analfabéta favágó A rendőrség nyomozza a titokzatos levéltírot

Satunare, szeptember 2.

Érdekes részletek derültek ki Bauer
Sándor favágó öngyilkosságával kapcsolat-
ban. Az életunt ember tragikus esete nem is
olyan köznap, mint amilyennek első pillá-
natban látszott. Bauer zsebében ugyanis bu-
csulevelét talált a rendőrség, holott az ön-
gyilkossá lett favágó sem írni, sem olvasni
nem tudott. A bucsulevelét tehát mással irat-
ta meg Bauer Sándor és így rajta kívül még
egy ember volt a városban, aki tudta, hogy

az öreg favágó öngyilkosságra készült.

A titok ismerője azonban nem jelentke-
zett és nem igyekezett megakadályozni az
öngyilkosságot, holott ez emberi kötelessége
lett volna. A bucsulevel írójának azonnal ér-
tesítenie kellett volna a hatóságokat, hogy
Bauer Sándort idejében megakadályozhas-
sák végzetes szándéka keresztül vitelében. —
Miután ezt elmulasztotta, a rendőrség nyo-
mozást indított kézrekerítésére, hogy felelős-
sége vonhassa.

A hadvezér kilép a terepre

Mussolini Bolzanoba érkezik, hogy átvegye a hadgyakorlatok irányítását Balra Starace
a fasiszta párt főtitkára.

Németország gyarmatokat követel

Európa békéje a gyarmatoktól függ

Berlin, szeptember 2.

A Völkischer Beobachter feltűnést keltő cikket közöl, amelyben gyarmatokat követel Németország számára. A lap megállapítása szerint az angol kormánynak inkább azt kel-
lene megvizsgálnia, hogy adják oda Német-
országnak azokat a gyarmati területeket, a
melyek jelenleg Anglia fennhatósága alatt
állanak. A lap ezután visszaemlékszik azok-
ra az időkre, amikor a háború előtt még
német gyarmatok voltak és megállapítja,

hogy Európa békéje a gyarmati kérdések
megoldásától függ.

A Völkischer Beobachter szerint Német-
országnak okvetlen szüksége van gyarma-
tokra, mert felesleges lakosságát el kell he-
lyeznie.

A cikk általános feltűnést keltett, mert
ez az első alkalom, hogy Németországnak a
gyarmatokra vonatkozó kívánsága ilyen pon-
tosan körülírva jelent meg a Völkischer Be-
obachterben, amely a nemzeti szociálistá-
párt hivatalos lapja.

Párisba utazott Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök

Belgrád, szeptember 2.

Sztojadinovics ma Párisba utazott. Utja
hivatalos jellegű. A jugoszláv miniszterelnök

valószínűleg a dunai egyezményekről fog tár-
gyalni. Sztojadinovics Párisból Londonba
megy.

Iskolatáska, aklatáska

legerősebb kivitelben, olcsó gyári árban

HARTMANN »DUCCAN« gyári lerakat
Reg. Ferdinand 1.

Skarlát- és tifuszbajjárvány tört ki az „istenlátó” csodapásztor falujában

Valószínűleg az odatóduló idegenek hurcolták be a járványt

Bucuresti, szeptember 2.

Dolj megye székhelyéről Calafatról ér-
kező jelentések szerint Petrace Lupu, a
„istenlátó csodapásztor” falujában Magla-
vitban, veszedelmes skarlát és kiütéses ti-
fuszbajjárvány ütött ki. Eddig harminc meg-
betegedőről érkezett jelentés, sőt már ha-
lottak is vannak. A községbe kiszállt or-
vos megvizsgálta a betegeket és többnek

igazi baját sem tudta megállapítani.

Tekintettel arra, hogy Maglavitot tizez-
rével keresik fel a hívó emberek, nem tart-
ják kizártnak, hogy a veszedelmes járvá-
nyokat más vidékekről hurcolták be a kis köz-
ségbe. Nincs kizárva hogy a betegség to-
vaterjedésének megakadályozása végett a
községre zárlatot rendelnek el.

Különös hajósbalet a Dunán

Egy halálos áldozata van a szerencsétlenségnek

Mohács, szeptember 2.

Pénteken délután 4 órakor egy téglával
megrakott dereglye haladt át a Dunán. —
Ugyanakkor közeledett az Amargul nevű ro-
mán gőzhajó, amelynek a kapitánya rákiált-
ott a dereglyésekre, hogy várjanak, amíg a
hajó elhalad. A dereglyések eleget tettek a
kérésnek s a hajó mögé kerültek. Nem vet-

ték azonban észre a víz alatt levő sodronyko-
telet, amely a gőzhajót egy uszály hajóval
összekötötte. A dereglye beleakadt a sod-
ronykötélbe és felborult. A négy rajtaülő em-
ber közül csak hármat sikerült kimenteni. A
vizsgálat megállapította, hogy a szeren-
csétlenséget a dereglyések vigyázatlansága
okozta.

Belerothant egy szolnoki ékszerüzletbe a budapesti lett konzul autója

Szolnok, szeptember 2.

Szombaton délután a város legforgal-
masabb utcáján, a Tisza-híd felé hajtott Mer-
cedes kocsián Dáni Szabolcs budapesti lett
konzul. A Gorove-utca és Kossuth tér sarkán
hirtelen egy autó kanyarodott ki és szabály-
talanul akarta keresztelni a lett konzul ko-
csiját, aki midőn látta, hogy a szerencsétlen-
ség elkerülhetetlen, az út másik oldalára haj-
tott át.

Ott azonban éppen teljes sebességgel

jött szembe egy autobus, úgy, hogy a
konzul kénytelen volt kocsijának gáz adni a
mely belerothant Bleier László ékszerész kír-
katába és áttörve a kirakatot, beszaladt az
üzletbe. Az üzletben tartózkodó Bleier a ke-
zén sérült meg könnyebben, ellenben Weil
Árpád budapesti ékszernagykereskedő, aki
üzleti uton volt, arcán, kezén, fején súlyos
sérüléseket szenvedett. A szabálytalanul ke-
resztelő gépkocsi elmenekült. Dáni Szabolcs
nak nem történt semmi különösebb baja.

Abesszin szótár a melényzsebben

Abessziniában vagy két-három tucat
nyelvet beszélnek. Az államnyelv az amhara.
Az uralkodó fajta nyelve. Az amhara nyelv
nagyon kifejező, tele van dallamos hangután-
zó szavakkal, mint az alábbi kis szótár is
mutatja:

Amama — beteg vagyok. Au — Igen.
Birrdeno — Hideg van. Mukkeno — Meleg
van. Budda — Kisértet. Danaszterling — Jó
napot.

Endet aderásu? — Hogy aludt? Graz-
macs — A baloldali tábornok. Decsazimacs
— A jobboldali tábornok (az a magasabbran-
gu, amelyik a Négus jobboldalán ül ünnepé-
lyes alkalmakkor).

Hit! — Takarodj! Isi — Akarom. Kass
— Vigyázz. Tollo — Gyorsan. Tollobol —
Nagyon gyorsan. Tiniskoj — Várj egy ki-
csit. Maletiano — Szép. Koffuno — Csunya.
Kaukau — Fecsegő.

Csike csike — Nagy veszekedés. Voha
— Viz. Vottat — Tej. Vojzero — Nagyságos
asszony. Bakka — Elég.

— 25 éves az oradeai borbély és fod-
rász szakosztály. Az oradeai borbély és fod-
rászok szakosztálya 25 éves fennállását
nagyszabású ünnepséggel akarja emlékeze-
tessé tenni és f. év szeptember 8-án vasár-
nap este 9 órai kezdettel az újonnan átala-
kitott Kath. Kör disztermében művészi pro-
grammal és reggelig tartó táncsal egybekö-
tött mulatságot rendez, melyre ezúton is
meghívja a Borbély és Fodrász szakosztály
a szakma minden támogatóját.

RÁDIÓMŰSOR

KEDD

Bucuresti: 13.05 Gramofon. 13.55 Gra-
mofon. 14.35 Könnyű zene. 18 Gramofon. —
19.15 Gramofon. 20.20 Keleti melódia gram-
mofonon. 21.15 Szimfónikus hangverseny. —
22.15 Reger: Változatok egy Mozart témára
23.20 Könnyű zene a tisztai kaszinóból. 24
Román zene.

Budapest: 7.45 torna, utána hangleme-
zek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felol-
vasás. 12.10 Nemzetközi vízjelző szolgálat.
13 Déli harangszó az Egyetemi templomból,
időjárásjelentés. 13.05 Toll Illi gondolkázik.
13.30 Hírek. 13.45 Koncz Jolán énekel. 14.30
Állástalan zenészek szimfónikus zenekara.
17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Időjelzés
időjárásjelentés, hírek. 18 Hanglemezek. 19
Orel Géza előadása. 19.30 Weidinger Ede
szalonzenekara. 19.50 Szöllőssy Alfréd elő-
adása. 21 Saint-Saens emlékhangverseny.
22.30 Hírek, időjárásjelentés. 22.50 Balogh
Bándi és cigányzenekara. 23.45 Haviszemle
francia nyelven. 24 Erőss István szalon és
jazz zenekara. 1.05 Hírek.

SZERDA

Bucuresti: 13.05 Gramofon. 13.55 Gra-
mofon. 14.35 Gramofon. 18 Jonescu zenekar.
20.20 Gramofon. 21.15 Zongora és ének szá-
mok. 21.05 Rádiózenekar. 22.45 Rádiózene-
kar.

Budapest: 7.45 torna, utána hangleme-
zek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felol-
vasás. 12.10 Nemzetközi vízjelző szolgálat.
13 Déli harangszó az Egyetemi templomból,
időjárásjelentés. 13.05 Hanglemezek. 13.30
Hírek. 14.30 Kalmár Rezső — Balázs László
szalonötöse. 17.10 Diákféltő. 18 Kovács
Kálmán előadása. 18.30 Rácz Pál és cigány
zenekara. 19.30 Bárány Melcomes Albert elő-
adása. 20.45 Pál énekel. 20.55 Vidám óra.
22.25 Hírek. 22.45 Az 1. honvédegyalozás
zenekara. 24.10 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

3

ERDELYI MAGYARSÁG

1935 szeptember 4.

Kik nyertek a tombolán?

A második 50 nyerőszám. -- Csütörtökig lehet igazolványt kapni

Tegnap folytattuk a tombola eldöntését. Ezúttal ismét 50 olvasónk nyert. Az újabb nyerőszámok a következők:

Női ruhát nyert: 359, 1620, 402.
Férfi öltönyt nyert: 2025, 3860, 2797.
Tíz méter vászon: 3322, 1956, 780, 1762
Nyári vászoncipő: 2315.
Két pár harisnya: 3751, 1642.
Női ridikül és övgarnitúra: 303, 3039, 222, 1648, 546.
Fésűgarnitúra: 3921, 1761, 229, 3533.
Három darab kanál és három darab villa: 2031, 175, 1780, 1656, 3441, 1787.
Finom likőrös szerviz (hatszemélyes): 3280, 1550, 1961, 2402.

Két pár zokni: 3010, 3795.
Hatszemélyes boroskészlet: 181, 2340, 1816.
Börpénztárca: 3273, 1544, 1775, 2310, 2488.
Cigaretta tárca: 418, 1767, 541.
12 darab toalettszappan: 3761, 2982, 2822.
Regénysorozat: 3026.
Pullover: 166.

A nyertők jelentkezzenek a kiadóhivatalban. Azok, akik még nem váltották be a szelvényeket, csütörtökig szerezhetik igazolványt. Bizományosaink legkésőbb csütörtökig kötelesek elszámolni.

Iparunk és kereskedelmünk hű tükre lesz az oradeai Kereskedelmi Csarnok

ősz kiállítása és mintavására

szeptember 14 22-ig. 50 százalékos vasuti kedvezmény az ország bármely állomásáról és lényeges kedvezmény az autóbuszokon

Eckhardt Tibor Gömbös megbuktatására és a kormány átvételére készül

Budapest, szeptember 2.
Az Eckhardt Tibor vezetése alatt álló Független Kiszádpárt vasárnap délelőtti Tiszalök községben nagygyűlést tartott, amelyen a párt elnöke nagy beszédet mondott. Eckhardt mindenekelőtt kijelentette, hogy a magyar nép hűséget és becsületet vár. A hűség és becsület pedig a kiszádpárt tulajdona, mert az nem szegi meg a szavát. Ezzel szemben a kormány — mondotta — csak

hangoztatja az ígét, de nem cselekszi. Megállapítja beszéde további során, hogy a kormány működéséről tett kritikájára csak nagyon halk és bizonytalan válaszokat kapott.

— Azt mondja a kormány — folytatja beszédét Eckhardt — hogy előbb kenyér kell és csak azután a titkos választójog. Mi pedig éppen azért követeljük a titkos választójog azonnali megadását, mert amíg a népnek joga nincs, addig kenyerét is képtelen

megvédeni. Eppen ezért

harcot jelentek be a kormány ellen. — Gömbös Gyulát megbuktatom, mert nem tartotta be szavát és a Független Kiszádpárt veszi át a kormányzást, mert a mi politikánkat mások úgy sem tudják megcsinálni.

Eckhardt Tibor éles támadása nagy feltűnést keltett.

Meg akarja a tandíjpenzt

ha az iskolászezonra a

London kötődében

vásárol szövetet, harisnyát, rejlomnadrágot és se kendőt.

Notre Dame de Sion és más intézetek által előírt szövetek eladási helye Mérték után és készen legolcsóbban.

Megvonta a belügyminisztérium a hitlerista szász diákoktól az utlevelet

Bucuresti, szept. 2.
A belügyminisztérium igen sok külföldi diáktól megvonta az utlevelet. Ezek között van 100 szász nemzetiségű, egyet. hallgató, akik Németországban végezték eddig tanulmányaikat. A belügyminisztérium azzal az

indokolással vonta meg a szász ifjaktól az utlevelet, hogy

az egyetemi hallgatók nemzeti szocialista tanfolyamokat hallgattak és olyan misszióval küldték őket vissza Romániába, hogy Erdély területén hitlerista propagandát folytassanak.

Vizifecskendőkkel oszlatta szét a rendőrség a tüntetőket Jugoszlaviában

Belgrád, szeptember 2.
Jugoszlaviában súlyos zavargás játszódott le Luckenberg községben. A községben megjelent egy ember, aki Macek egyik vezérének adta ki magát és bejelentette, hogy vasárnap a horvát parasztpártiakat népgyűlésre hívta össze. A rendőrség aki Horvátot mint kommunista agitátort ismerte, nem adta meg az engedélyt a népgyűlés megtar-

tására. A tilalom ellenére a kommunista vezér összegyűjtött egy sereg parasztot, a kikkel tüntetést rendezett. A rendőrség előbb vizifecskendővel próbálkozott meg, hogy a tömeget szétoszlassa, mire a tüntetők revolverrel válaszoltak. Valóságos tüzharc kezdődött a tüntetők és a rendőrség között, amelynek következtében egy tüntető meghalt és pedig súlyosan megsebesült.

A világhírű „Gastro D.” hatása az autonóm idegrendszerre és a mirigyek életére

Az autonóm idegrendszer olyan idegekből áll, melyek a szimpatikus ideghez hasonlóan a központból megszakítással haladnak a perifériához s mindegyik egy-egy idegdúcban (ganglion) megszakítást szenved, mirig előtti és mirig utáni ideg dúc ideg rostokkal lesz ellátva.

Az autonóm idegrendszer a közép és hátsó agy, valamint a keresztstaji gerincvelő ducokból eredve a nervus okuloo notorius, a vagus facialis glasopharingeus és pelvicus törzsével haladva, beidegzi a mirigyeket a szívet a vérereket és a sima izmokat.

A vegetatív szerveink kettős beidegzéssel bírnak, az autonóm idegeken kívül mindegyik a simpatikustól is nyer impulzusokat (cselekvés közvetítésre szóló parancsokat). Ezek mindig ellentétes irányban befolyásolják szerveink működését, mint az autonóm idegek által közvetített impulzus. Az autonóm és szimpatikus idegek között állandó harc folyik bármelyik túlsúlyba jutása azonnal zavarokat idéz elő a szervezetben.

A világhírű Gastro D., mely egy újonnan felfedezett amerikai gyógynövény kivonatából készült — s mint ilyen hatástani szempontból egyedül álló a gyógyászatban, olyan hatóanyagokat tartalmaz, mely úgy a központi agykéreg állományára, valamint a vegetatív idegrendszer hálózatára olyan hatással bír, hogy képes bármilyen eredetű ideges zavarokat, melyek szerveinket károsan befolyásolják, megszüntetni s a megbolygott egyensúlyt helyreállítani, ami által a betegségek okát szünteti meg.

Belső szerveink: emésztő apparátusunk, májunk, vesénk, szívrünk és az egész szervezetünk, mind kivétel nélkül, idegrendszerünk ideghálózatával összeköttetésben állanak egymással, — érthető tehát, hogy bármilyen elváltozás és megbetegedésnél a világhírű Gastro D. úgy az idegsejteken keresztül, — mint a vérbe jutása által az egész szervezetre gyógyítóan hat és ezért vannak ezek a nagyszámu és gyors eredmények, régi idült gyomor, vese, epe stb. megbetegedéseknél.

A bécsi, berlini klinikákon elért nagy eredmények, melyek világviszonylatban is első helyen állnak, csak még jobban megerősítik ennek a nagy hatású gyógyszernek kiválóságát.

Dr. Félégházy Tihomér.

Kinos botrány a német hajóoszték danzigi fogadtatásánál

Danzig, szeptember 2.
Lester danzigi biztos, a Danzigba érkezett német hadihajó tisztjeinek tiszteletére fogadó estét rendezett. A fogadó estén megjelent Rauschig volt szenátusi elnök is. A mikor ezt Greizer mostani szenátusi elnök észrevette, a nemzeti szocialista pártvezetői kel tüntetőleg elhagyta a termet. Nemsokára követte őket a hajó tisztikara is.

Terményárak Oradeán

Buza 340, rozs 250, árpa 270, zab 270, kukorica 370.

Időjárás

Mérsékelt déli, délnyugati szél. A napali hőmérséklet alig változik, éjjeli lehűlés kissé gyengül. Nyugaton felhősödés, valószínű, néhány helyen eső vagy zivatar lehetséges.

5. "ERDELYI MAGYARSÁG" 1935. szeptember

Interpelláció a városi tanács ülésén a Josia-telep érdekében

A városi interimár bizottság hétfő esti ülésén a napirend letárgyalása után Givulescu tanácsos a Josia telep érdekében interpellált. A tanácsos előadta, hogy ez a telep, amely a legnépesebb városrészek egyike, fő útvonalon fekszik, mostoha bánásmódban részesül a város részéről. Az utcák nincsenek kikövezve, a közvilágítás olyan gyenge, hogy éjszakánként napirenden vannak a rablótámadások. Givulescu tanácsos kérte az interimár bizottságot, hogy legalább az egyes számú utcát kövezzék ki

azonkívül pedig a lehetőség szerint létesítsenek parkot Josia városrészben.

Második interpellációjában Givulescu tanácsos a sintertelep körüli elviselhetetlen állapotokat tette szóvá. A szétszórt állati hulladarak elviselhetetlen büzt árasztanak és döglétsé teszik a levegőt.

Sangeorgeanu tanácsos a sporttelepek érdekében emelt szót és kérte a tanácsot, engedjék meg, hogy a város által inkasszált 10 százalékos pályabérből ui tribün építését kezdjék meg.

Az Olt folyóba zuhant egy személyvonat

A mozdonyvezető és fűtő szörnyethaltak

Bucurestiből jelentik: A 2004. számú személyvonat, amely Sibiu és Piatra Olt között bonyolítja le a forgalmát, Raul Vadului állomás közelében az Olt folyóba zuhant. A katasztrófának két halálos s több súlyos áldozata van.

A személyvonat reggel 8 órakor indult el Sibiből és körülbelül 10 óra körül érkezett el Raul Vadului állomás közelébe, amikor eddig kiderítetlen okokból a mozdony kiugrott a sínekből és magával vonszolta a többi kocsikat is, belezuhan a folyóba. A csodálatos véletlen folytán a két utolsó

kocsi, amelyben még a legtöbb utas volt, fenn maradt a törtésen.

A katasztrófa következtében Marin Galin mozdonyvezető és Mihail Ilie fűtő meghaltak. Ezenkívül megsebesült egy kalauz s több utas is, akiket részben a kórházba szállították.

A szerencsétlenség következtében a pályatest annyira megrongálódott, hogy a forgalmat csak átszállással lehet lebonyolítani. Ezzel egyidejűleg bevezették a vizsgálatot annak megállapítására, hogy hogyan következett be a katasztrófa és kit terhel a felelősség.

Megmérgezte magát és meghalt egy salontai orvos

Salontáról jelentik: Megrendítő módon vetett véget életének dr. Süßmann Rezső salontai orvos. Vasárnap délután dr. Süßmann nagymennyiségű morfiumot fecskendezett be karjába. Röviddel a befecskendezés után az orvos meg is halt.

A tragikus haláleset mély megdöbbenést keltett nemcsak Salontán, hanem az egész megyében, minthogy a kiváló képzettségű orvost mindenütt csak előnyösen ismerték.

ték.

Az öngyilkosság után a hatóságok megindították a vizsgálatot annak megállapítására, hogy mi adta a halálos mérgeztelt fecskendőt az orvos kezébe. A hatóságok vizsgálat során előkerült az öngyilkos orvos búcsulevele is. A búcsulevélből megállapítást nyert, hogy dr. Süßmann gyógyhatatlan gyomorbetegségben szenvedett és ezért követte el végzetes tettet.

Visszatértek a pincérek a szociáldemokrata szakszervezethez

Vasárnap éjszaka 2 órakor a helybéli pincérszakszervezet a Tache Ionescu uccai Munkásonthonban nagyfontosságú gyűlést tartott, amelyen csaknem az egész pincértársadalom részt vett. A gyűlést Scher Márton elnök megnyitó beszéde vezette be, aki beszédében rámutatott azokra a hátrányokra, amelyek az egyesület kebelében dúló egyenlenségek következtében léptek fel és ami azután arra vezetett, hogy néhány pincérmunkás a Vlahuta uccai munkásszervezet kötelékébe lépjen át.

Az elnöki megnyitó után Kovessi Géza a disszidens pincérszervezet volt titkára állt fel és jelentette be, hogy több társával együtt visszatér a szociáldemokrata szervezetbe és ezzel ismét helyreállítja a legtel-

jesebb békét a kétféle frontot alakító pincérmunkásság között.

— Genfben utazott a magyar pénzügyminiszter. Fabinyi Tihamér magyar pénzügyminiszter tegnap elutazott Genfbe. Elutazása előtt magyar sajtó munkatársainak nyilatkozatot adott Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetéről és a Népszövetség szeptember 4-iki tanácsüléséről, amikor is a Népszövetség tárgyalni fogja Magyarország pénzügyi helyzetét is. Fabinyi pénzügyminiszter kijelentette, hogy Magyarország gazdaságilag túl van a mélyponton és az eljövendő évek mind jobbak és jobbak lesznek. Reméli, hogy ugyanezt fogja megállapítani a Népszövetség bizottsága is.

— Ismeretlen férfi-holttest a buceci erdőben. Bucurestiből jelentik: Bucecinél a Stana Regale erdő szélén egy ismeretlen férfi holttestét találták a turisták. A hulla ruhájának zsebeiben semmiféle iratot nem találtak és így személyazonosságát nem tudták megállapítani. Megindult a vizsgálat, hogy a személyazonosságot megállapítsák. Azt hiszik, hogy öngyilkosság történt.

— Éhségstrájkba kezdtek a női rabok. A misloiui román női fegyház rabjai éhségstrájkba kezdtek. Az éhségstrájk oka, hogy a rabok jobb bánásmódban és ételmezésben részesüljenek.

Véres verekedés a szőlőhegyen

Könnyen súlyos kimenetelűvé válhatott a város mellett elterülő szőlőhegy. Harko János, Bereczki József és Biró József együtt tesen nekiestek Finta Vilma leánynak és alaposan elverték. A botrányos verekedésnek a közelben tartózkodók vetettek véget, akik egyúttal a mentőket is értesítették. A mentős a súlyosan összevert nőt beszállították a kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették. Az orvosok véleménye szerint Finta Vilma állapota nagyon súlyos. A verekedéssé fajult nézeteltérés okát a rendőrség bünygyi osztálya most vizsgálja be és a kihallgatások megejtése végett mindhárom veredőt beidézte.

APROHIRDETESEK

Irodai praxissal, fiatalember bármilyen munkát elvállal. Felesége perzsaszőnyeg szövéséhez, feltevésehez, továbbá varráshoz (alsó és felső) javításhoz ajánlkozik. Cím: Szűcs Zoltán Oradea, Str. Pasteur 25. 3616

Ujságírói munkát és művelődési tevékeniséget felvesszünk. Jelentkezni a kiadói hivatalban. Piatra Viteazul Mihai 4 szám

Nyomdász tanuló felvétetik. Pásztor-nyomdában, Oradea.

Vincellért keresek, kinek felesége házimunkák elvégzését vállalja. Oradea, Calea Patimilor 3. 3627

Megvételre keresek fiókos szilottot. Cimet a kiadókakérek leadni. 3619

Könyhalány azonnal felvétetik. Bul. Reg. Ferdinand 22. Komsa. 3618

Erős ápolónőt keresek, özvegyet. Jelentkezni 8—10 Carmen Silva 6. Kellerné. 3615

Eladó 2 nagyobb festékes hordó. Cím a kiadói hivatalban.

Intelligens perfekt szobalány jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetik. Str. dr. Aure Lazar 9. 3621

Kézilányt és kifutólányt azonnal felveszek. Fuchs Manci fűzőszalon Piatra M. Viteazul 11-a. Ullmann palota. 3624

Perzsaszőnyeg javításhoz és csomózáshoz lányok felvétetnek. Str. Ciorogariu 21. szám. 3625

Gratulógusnő bármilyen bajában segíteni tud. Taxa 20 lej. Oradea, Str. Moldova 58-a. 3117

Egy kifutó fiú felvétetik Hangya Str. Ciorogariu üzletében. 3620

Bevezetett helyre jó keresettel gyakorlott újságíróst felveszünk. Jelentkezni igazoló irásokkal a kiadói hivatalban.

Péntek délután elveszett sárga szőrű, herélt japán pincsi, Csopi nevű. Megtaláló 100 lej jutalmat kap. Heimovitsné, Strada Fluera 7. 3617

Vidékre kerestetik 14—15 éves fiú újságírósnak fizetéssel ellátással. Wégneria, Alesd. jug. Bihor.

Újságíróst fiút felveszek. Prop, újságíró, Gen. Mosoiu utca sarok.

Lakbérszerződés nyomtatvány kapható Pásztor Ede papíráruházában.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

Telefon: 380.